

ИНФОРМАЦИЯ
ЗА ДЕЙСТВИЯ ПРИ СИГНАЛИ ЗА КОРУПЦИЯ И КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ ЗА
ПЕРИОДА ЯНУАРИ – НОЕМВРИ 2009 г.

През 2009 г. МОМН предприе административни мерки за превенция и борба с корупцията, които имат за цел ограничаване на предпоставките за възникване на корупционен натиск и конфликт на интереси и ликвидиране на установени прояви на корупционни практики в образованието. Конкретните действия за напредък в противодействието и превенцията на корупцията се изразяват в планови, текущи и извънредни проверки на Инспектората по прилагане на ЗПРКИ и чл. 40а от ЗНП, установяване на конфликт на интереси с докладване за нарушения и прилагане на санкция от МОМН и РИО, проверки по сигнали за корупция при наличие на постоянно взаимодействие с прокуратурата, проверки от страна на регионалните инспекторати. Работата по превенция и противодействие на корупцията и конфликт на интереси се характеризира с обективност, прагматичност, висока степен на изпълнение на дадените препоръки и адекватно приложен контрол на съответствието.

През 2009 г. във връзка с контрола по изпълнение на ЗПРКИ и чл. 40а от ЗНП, Инспекторатът на МОМН прилага по-деен подход по отношение превенцията и предотвратяването на конфликт на интереси, допуснат от държавни служители и директори на училища. В този смисъл основна насока в работата на инспекторите е превенция на място, т.е. по време на проверката за недопускане на конфликт на интереси, работа по установяване и отстраняване на конфликт на интереси и превенция за недопускане на нови нарушения чрез разяснения и последващ контрол. Предприети са административни мерки с практическа насоченост, които изцяло съответстват на целите за разкриване и отстраняване на нарушенията, посочване и дисциплиниране на нарушителите и прилагане на превантивни мерки срещу нови нарушения в области, предразполагащи към корупция и измама.

Във връзка с прилагане на ЗПРКИ и по-конкретно подаването на декларациите по чл. 12 и изготвянето и поддържането на регистъра на декларациите по чл. 18, Инспекторатът и дирекция „Правна“ отговарят на запитвания от РИО, висши училища, директори на училища и граждани. Именно чрез този подход е оказано нужното съдействие и влияние за правилното прилагане на закона. Чрез проверки и взетите мерки за разясняване и консултиране, се постига по-високо ниво на превенция срещу нарушения и пропуски при прилагането на ЗПРКИ.

Основен и известен за проверяваните обекти принцип в работата на Инспектората е проследяване на предприетите действия по срочно изпълнение на препоръките в случаите на констатирани нарушения. Строгийт административен контрол по прилагане на чл. 40а от ЗНП и ЗПРКИ, както и проследяването на резултатите от изпълнение на предписанията от проверките обуславят намаляване на риска за корупционните практики и конфликт на интереси в уязвими области на образованието.

I. В изпълнение на чл. 40а, ал. 3 от ЗНП, в едномесечен срок от началото на всяка учебна година, учителите са задължени да подават декларация пред директора на училището относно обстоятелството дали през предходната учебна година са предоставяли образователни услуги срещу заплащане, както и относно липсата на конфликт на интереси. От една страна регионалните инспекторати по образование, а от друга МОМН чрез проверки на подадените учителски декларации за платени образователни услуги прилагат мярката за постоянно противодействие и превенция на корупционната практика за предоставяне на платени образователни услуги (частни уроци) при наличие на конфликт на интереси. Проверяващите комисии за мобилен контрол на РИО провеждат инцидентни проверки за спазване на чл. 40а от ЗНП в училищата. В утвърдения от МОМН образец на контролна карта за мобилен контрол фигурират показатели за проверка спазването на чл. 40а от ЗНП. При установяване на пропуски и нарушения началникът на РИО издава заповеди със задължителни предписания към директорите на съответните училища. Последващият контрол се извършва при следваща проверка на мобилна група.

Дисциплинарните наказания на учителите при нарушение на чл. 40а от ЗНП се налагат от директорите на училищата. Когато нарушенията са установени при проверка от МОМН или РИО, директорът на училището получава задължителни предписания от началника на регионалния инспекторат да търси дисциплинарна отговорност от виновните учители.

Инспекторатът на МОМН има установена практика на даване препоръки в докладите от извършените проверки във връзка със съблюдаване изпълнението на чл. 40а от ЗНП. Своевременно се дават разяснения на учители и директори за правилното тълкуване и прилагане на чл. 40а от ЗНП в конкретни ситуации. Основно препоръките са насочени към директорите на училища, в които са констатирани случаи на нарушение от учители, като неподаване на декларации за съответна учебна година и/или подаване на декларации с невярно съдържание. В изпълнение на чл. 40а, ал. 5 от ЗНП, директорите предприемат мерки за търсене на дисциплинарна отговорност от учителите, извършили нарушението.

През 2009 г. Инспекторатът на МОМН извърши специално проучване на практиката по прилагане на чл. 40а от ЗНП. Според резултатите от проучването проверката на учителските декларации остава приоритетна дейност в административния контрол на РИО и МОМН. Установи се наличие на действащи добри практики по прилагане на чл. 40а от ЗНП в училищата, а също и на ефективни механизми за контрол и санкция.

II. Превенция и противодействие на корупцията чрез проверки и строги санкции.

Инспекторатът на МОМН проверява всеки сигнал за корупция, независимо от неговия източник. Най-честите източници са писмени сигнали, постъпили чрез деловодството на МОМН и териториалните структури, пресата, от денонощния безплатен „зелен” телефон за сигнали, по електронната поща и по телефона. По целесъобразност се извършват проверки по анонимни сигнали. Увеличен е броят на проверките (ex-officio) по инициатива на министъра и по предложение на Инспектората на МОМН. При проверките инспекторите се срещат с жалбоподателите. Стремещт е да няма непроучен и непроверен сигнал. Практиката на Инспектората е да координира действията си с други органи за борба с корупцията – МВР и прокуратурата. По време на проверките по сигнали за корупция и установяване на конфликт на интереси инспекторите получават необходимо съдействие от държавните и местни органи, органите на съдебната власт и други институции.

При прилагане на административните мерки за превенция и противодействие на корупцията се предприемат нужните мерки за защита на лицата, които са подали сигнали. Не са регистрирани случаи на незаконни или неправилни действия спрямо граждани, вследствие подадени от тях сигнали за корупция и конфликт на интереси.

През периода януари – ноември 2009 г. в Инспектората на МОМН е постъпила информация за 48 бр. сигнали с твърдения и съмнения за корупция и конфликт на интереси. Инспекторатът е извършил 26 бр. проверки за корупция и конфликт на интереси, от тях ex-officio - 7 бр. Разгледани са 17 сигнала с твърдения за конфликт на интереси и същите са изпратени по компетентност на РИО за извършване на проверка за установяване на конфликт на интереси, тъй като твърденията в тези сигнали се отнасят за директори на общински училища и звена. Един сигнал е изпратен на кмета на съответната община за проверка на директор на ЦДГ.

През декември 2009 г. Инспекторатът подготвя извършване на проверки по сигнали за конфликт на интереси и корупция на трима директори на професионални гимназии.

Извършени са планови проверки на дейността на пет РИО, които включват и цялостна проверка на прилагането на ЗПРКИ в съответния РИО.

Дадени са нужните препоръки за своевременно отстраняване на констатираните нарушения при изготвяне и поддържане на регистрите по чл. 18 от ЗПРКИ, грешки при приемане и обработка на информацията от декларациите, допуснато бездействие от страна на началници на РИО при наличие на деклариран конфликт на интереси от директори на общински училища и/или деклариране на неверни обстоятелства. МОМН сезира прокуратурата за предприемане на действия по компетентност срещу осем директори на училища, които при изпълнение на чл. 12 от ЗПРКИ не са декларирали обстоятелства и/или са декларирали неверни данни. Прокуратурата е сезирана за евентуални престъпления по чл. 313 от НК и за още един случай на недеklarирани обстоятелства, установен от Инспектората. В процес на изготвяне са искове за търсене на имуществена отговорност от трима началници на РИО. В резултат от плановите проверки в РИО, са изпратени искания до АДФИ за извършване на финансова инспекция поради установените множество нарушения на финансовата дисциплина, извършени от двама началници на РИО.

Служителите в системата на образованието, за които има установени нарушения на нормативни актове вследствие корупционни практики – най-често конфликт на интереси, се наказват с най-тежките дисциплинарни наказания съгласно ЗДСл и КТ. Образувани са 5 дисциплинарни производства срещу началници на РИО, включително и за нарушения по прилагането на ЗПРКИ. Констатациите от проверките на Инспектората ще се вземат предвид при атестирането на началниците на РИО по реда на НУРАСДА.

През периода януари – ноември 2009 г. са издадени 3 решения на министъра на образованието, младежта и науката за установяване на липса на конфликт на интереси и 4 решения за установяване на наличие на конфликт на интереси.

С цел намаляване на риска и осъществяване на контрол на съответствието се изготвят препоръки за приемане или промяна на вътрешни актове за дейността на проверяваните обекти. Например, за отчетния период са изпратени такива препоръки на УНСС, на 3 РИО и на 1 училище. Въз основа на констатациите от проверка за спазване на нормативната уредба за използване на студентските общежития в гр. София е предложено на министъра да се извърши преразпределение на местата с оглед преодоляване на затрудненията за студентите и превенция на корупционни практики при настаняване.

Инспекторатът на МОМН и РИО имат обратна връзка от проверяваните институции относно изпълнението на задължителните предписания и препоръки.

За еднаквото прилагане на ЗПРКИ са изпратени подробни разяснения до всички РИО и до директорите на училищата (писма с изх. №№ 9105-220/15.07.2009 г. и 9105-

292/19.10.2009 г.). Действията на МОМН за прилагане на закона са обсъдени в Отрасловия съвет за тристранно сътрудничество.

Отчетността на действията за превенция и противодействие на корупцията се осъществява чрез изпращане на месечни, тримесечни и годишни отчети и анализи на Главния инспекторат на МС, както и чрез прессъобщения и пресконференции на министъра.

III. За периода от 01.01.2009 г. до 27.11.2009 г. в Министерството на образованието, младежта и науката са регистрирани общо 72 броя неавтентични образователни документа. От тях 29 документа са постъпили с молба за извършване на административната услуга по заверка на образователни документи; 4 копия на дипломи за висше образование (издадени на гръцки и турски граждани), получени чрез запитвания по вербални ноти; 38 копия на дипломи и свидетелства за основно образование, получени чрез запитване за автентичност от СДВР – отдел „Пътна полиция“; данни за 1 документ по запитване на агенция „Митници“. След съответната проверка, всички данни са предоставени на органите на досъдебното производство.

IV. Във връзка с подготовката за учебната 2009/2010 година продължи процесът на децентрализирано снабдяване с безплатни учебници за учениците от I до VII клас. В условията на делегиран бюджет директорите на училищата имат права и задължения за навременна количествена и качествена доставка на безплатни учебници. В МОМН не са постъпили основателни сигнали за нарушения при децентрализирания избор и доставка на учебници, което е индикатор за положителния характер на мярката.

МОМН прилага законови административни мерки и съвременни способности за превенция и противодействие на корупцията в уязвими области, сектори и дейности от образованието, вследствие на което се постига висока степен на разкриване и отстраняване на нарушенията, търси се отговорност от нарушителите по реда на ЗДСл и КТ, а чрез строгия последващ контрол се осъществява превенция за намаляване на риска от извършване на нови нарушения.